

УДРУЖЕЊЕ ПОЉОПРИВРЕДНИХ ПРОИЗВОЂАЧА – МЉЕКАРА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
ASSOCIATION OF FARMERS – DAIRY PRODUCERS OF REPUBLIC OF SRPSKA

Књаза Милоша 21, 78000 Бања Лука, Република Српска, Босна и Херцеговина,
web: www.mljekarirs.com, mail: uppmrs@gmail.com, Tel: +387 51-492-997, Fax: +387 51-492-998
ЈИБ: 4400936720008, Текући рачун: 5620990000078870, НЛБ Развојна банка Бања Лука

Датум: 22.06.2023. год.

Број: 42/23

МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ
н/р министар, г. Саво Минић

ПРЕДМЕТ: увођење прелевмана на млијеко и млијечне прерађевине

Поштовани министре г. Минић,

У складу са закључцима са састанка одржаног у МПШВ РС дана 15.06.2023. године, шаљемо Вам иницијативу за увођење прелевмана на млијеко и млијечне прерађевине. Свједоци смо шта је Србија урадила у два наврата у претходном периоду, када говоримо о заштити млијека и млијечних прерађевина, а с обзиром да се ми налазимо или у истој, а нјавјероватније и горој ситуацији, сматрамо да нема правних разлога да и ми исто поступимо. Повећање увоза и гашење фарми, те сталне осцилације цијене заиста упућују на то да је наше тржиште угрожено и да је вријеме да се Закон о спољнотрговинском пословању БиХ стави у функцију.

Ево и неких актуелних података. Прерађивачи су недавно позвали на подршку у обезбјеђењу услова за прераду млијека на млијеко у праху¹.

Према подацима Европске Уније (*Milk Market Observatory*) и у Европи полако долази до опоравка производње млијека у односу на претходну годину, а производња расте у периоду јануар април за цца 0,8% у 2023. г. односу на исти период у 2022. г.². То наводи на зљкаучак да вишак млијека у ЕУ непосредно утиче на наше тржиште и и без икаквих препрека се прелијева и нарушава стабилност домаћег тржишта. Ипак поставља се питање колико је економски оправдано вршити извоз млијека из ЕУ у Босну и херцеговину, с обзиром на повећану потражњу на подручју Европске Уније, проузроковану значајним приливом становништва поготово из Украјине и блискоисточних земаља и једног дијела Африке. Такође у нама ближим и по питању тржишта млијека директно конкурентним земљама (Словенија, Хрватска и Мађарска) је у предметном периоду забиљежен пад

¹ <https://www.agroklub.ba/prehrambena-industrija/preradivaci-tvrde-imamo-viskove-sirovog-mlijeka-na-trzistu/87477/>

² https://agriculture.ec.europa.eu/system/files/2023-06/eu-raw-milk-deliveries_en.pdf

производње од -2,5% у Словенији до -6,1% у Републици Хрватској. А увоз млијека константно расте, што је доказ и податак за 2022. годину.³

Све ово наводи да спољнотрговинско пословање не иде у корист произвођача и да постоје озбиљне неправилности на тржишту које негативно утичу на живот људи везаних за производњу млијека у Босни и Херцеговини. Међутим постоји више алата који могу унаприједити ово стање.

Спољнотрговинско пословање је правно уређено Законом о спољнотрговинској политици ("Службени гласник БиХ", број 7/98) и на њему заснованих Одлуке о мјерама заштите домаће производње од прекомјерног увоза (Службени гласник БиХ", број 30/02 и 16/10) и Одлуке о поступку и начину утврђивања антидампиншке и компензаторне дажбине (Службени гласник БиХ", бр. 77/05, 77/05, 16/10 и 103/13). За спровођење овог Закона надлежни су Министарство спољне трговине и економских односа и Савјета Министара БиХ. Сви ови документи даје недвосмислену могућност за увођење заштитних мјера.

Босна и Херцеговина је земља кандидат за чланство у Европској Унији, те се треба држати и **Споразума о стабилизацији и придруживању**, који је заиста обезбједио КВАЛИТЕТНЕ алате за заштиту домаће производње.

Члан 30. ССП

Без обзира на остале одредбе овог споразума, а посебно на члан 39., те с обзиром на нарочиту осјетљивост тржишта пољопривредних и рибљих производа, уколико увоз производа поријеклом из једне стране, који су предмет концесија одобрених на основу чл. 25. до 28., проузрокује озбиљан поремећај тржишта или њених домаћих регулаторних механизма друге стране, обје стране одмах ће почети консултације ради проналажења одговарајућег рјешења. У очекивању таквог рјешења, погођена страна може предузети одговарајуће мјере које буде сматрала потребним.

Појашњење (аутор):

- Члан 25. Прерађени пољопривредни производи
- Члан 27. Пољопривредни производи
- Члан 28. Рибе и рибљи производи

Члан 38. ССП

Дампинг и субвенције

1. Ниједна од одредби овог споразума не спречава било коју страну да предузима заштитне трговинске мјере у складу са ставом 2. овог члана и чланом 39.

2. Ако једна од страна сматра да у трговини с другом страном долази до дампинга и/или субвенционирања које подлијеже компензационим мјерама, та страна може предузети одговарајуће мјере против такве праксе у складу са Споразумом WTO-а о провођењу члана IV. ГАТТ-а 1994. или са Споразумом WTO-а о субвенцијама и компензационим мјерама, те с одговарајућим домаћим законодавством.

Члан 39.

Општа заштитна клаузула

³ <https://www.agroklub.ba/kolumna/uvoz-mlijeka-i-mlijecnih-preradevina-u-bih-premasio-220-miliona-km/83359/>

УДРУЖЕЊЕ ПОЉОПРИВРЕДНИХ ПРОИЗВОЂАЧА – МЉЕКАРА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
ASSOCIATION OF FARMERS – DAIRY PRODUCERS OF REPUBLIC OF SRPSKA

Књаза Милоша 21, 78000 Бања Лука, Република Српска, Босна и Херцеговина,
web: www.mljekarirs.com, mail: uppmrs@gmail.com, Tel: +387 51-492-997, Fax: +387 51-492-998
ЈИБ: 4400936720008, Текући рачун: 5620990000078870, НЛБ Развојна банка Бања Лука

1. У односима између страна примјењиват ће се одредбе члана XIX. ГАТТ-а 1994. и Споразума СТО-а о заштитним мјерама.

2. Без обзира на став 1. овог члана, кад се неки производ једне стране увози на територију друге стране у тако повећаним количинама и под таквим условима да проузрокује или пријети да проузрокује:

(а) озбиљну штету домаћој индустрији сличних или директно конкурентних производа на територији стране увознице; или

(б) озбиљне поремећаје у било којем сектору привреде или тешкоће које би могле изазвати озбиљно погоршање економске ситуације у некој регији стране увознице, страна увозница може предузети одговарајуће билатералне заштитне мјере под условима и у складу с поступцима утврђеним у овом члану.

3. Билатералне заштитне мјере усмјерене на увоз из друге стране неће превазилазити мјере неопходне за рјешавање проблема наведених у ставу 2., до којих је дошло примјеном овог споразума. Усвојене заштитне мјере требало би да се састоје од суспензије повећања или смањења маргина повластица предвиђених овим споразумом за односни производ, до максималног лимита који одговара полазној царини из члана 18., став 4. (а) и (б) и став 6. за тај исти производ. Такве мјере садржават ће јасне елементе који постепено воде њиховом укидању најкасније до краја утврђеног периода и неће се предузимати на период дужи од **двје године**.

У крајње изузетним околностима, мјере могу бити продужене за додатни период од највише двје године. Ниједна билатерална заштитна мјера неће се примјењивати на увоз производа који је претходно био предмет такве мјере, најмање четири године од истека мјере.

4. У случајевима наведеним у овом члану, прије предузимања мјера које он предвиђа, или у случајевима на које се примјењује став 5. (б) овог члана, Заједница ће са своје стране или Босна и Херцеговина са своје, зависно од случаја, што је могуће прије, доставити Вијећу за стабилизацију и придруживање све релевантне информације потребне за темељито испитивање ситуације, ради проналажења рјешења прихватљивог за обје стране.

5. За провођење ст. 1., 2., 3. и 4. примјењиват ће се сљедеће одредбе:

(а) Проблеми настали из ситуације наведене у овом члану одмах ће бити упућени на разматрање Вијећу за стабилизацију и придруживање, које може донијети било какву одлуку потребну за њихово отклањање.

Ако Вијеће за стабилизацију и придруживање или страна извозница не донесе одлуку којом се отклањају проблеми, или ако се не постигне друго задовољавајуће рјешење у року од 30 дана од дана упућивања предмета Вијећу за стабилизацију и придруживање, страна увозница може усвојити одговарајуће мјере ради рјешавања проблема у складу с овим чланом. Приликом одабира заштитних мјера, предност се мора дати мјерама које најмање ремете функционирање аранжмана

утврђених у овом споразуму. Заштитне мјере примијењене у складу с чланом XIX. ГАТТ-а 1994. и Споразума WTO-а о заштитним мјерама задржат ће ниво/маргину повластице одобрене на основу овог споразума.

(б) Када ванредне и критичне околности које захтијевају тренутно дјеловање онемогућавају претходно обавјештавање или разматрање, као што може бити случај, страна у питању може, у ситуацијама наведеним у овом члану, одмах примјењивати привремене мјере које су потребне за рјешавање те ситуације и о томе ће одмах обавијестити другу страну.

О заштитним мјерама одмах ће бити обавијештено Вијеће за стабилизацију и придруживање и бит ће предмет периодичних консултација унутар тог тијела, посебно ради утврђивања временског распореда за њихово укидање, чим то околности дозволе.

6. У случају да Заједница или Босна и Херцеговина увоз производа, који би могао изазвати тешкоће из овог члана, подвргне административном поступку чија је сврха брзо прибављање информација о кретању трговинских токова, о томе ће обавијестити другу страну.

Када је ријеч о дјеловању БиХ у оквиру ЦЕФТА, онда се можемо позвати на сљедеће:

Члан 23

Опште заштитне мјере

1. Стране потврђују своја права да подузму заштитне мјере у складу са чланом XIX ГАТТ-а и WTO Споразумом о заштитним мјерама под условима утврђеним у Заједничкој изјави која се односи на овај члан.
2. Без обзира на став 1, када се као резултат обавеза Стране по овом Споразуму било који производ увози из Стране у овом Споразуму у тако повећаним количинама и под таквим условима да проузрокује или пријети произроковањем:
 - а. озбиљне штете домаћим произвођачима сличних или директно конкурентних производа на територији Стране увознице, или
 - б. озбиљних поремећаја у било којем сектору привреде који би могли довести до озбиљног погоршања економске ситуације Стране увознице,Страна увозница може предузети одговарајуће билатералне заштитне мјере према другој Страни у овом Споразуму под условима и у складу са релевантним процедурама утврђеним у члану 24.

Члан 23 бис

Без обзира на остале одредбе овог Споразума, посебно члана 23, с обзиром на посебну осјетљивост пољопривредног тржишта, ако увоз производа поријеклом из једне Стране, које су предметом концесија одобрене у складу са Анексом 3, проузрокује озбиљан поремећај на тржиштима или домаћим регулаторним механизмима у другој Страни, обје Стране ће одмах ступити у консултације како би се пронашло одговарајуће рјешење. У очекивању таквог рјешења, односна Страна може предузети одговарајуће мјере које сматра потребним.

УДРУЖЕЊЕ ПОЉОПРИВРЕДНИХ ПРОИЗВОЂАЧА – МЉЕКАРА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
ASSOCIATION OF FARMERS – DAIRY PRODUCERS OF REPUBLIC OF SRPSKA

Књаза Милоша 21, 78000 Бања Лука, Република Српска, Босна и Херцеговина,
web: www.mljekarirs.com, mail: uppmrs@gmail.com, Tel: +387 51-492-997, Fax: +387 51-492-998
ЈИБ: 4400936720008, Текући рачун: 5620990000078870, НЛБ Развојна банка Бања Лука

Анализирајући актуелно стање, домаће и међународне прописе, јасно је да нема препрека за увођењ јера, **ОСИМ АКО СУ У ПИТАЊУ: НЕЗНАЊЕ, НЕМАР, МРЖЊА ПРЕМА ДОМАЋИМ ПОЉОПРИВРЕДНИЦИМА, КОРУМПИРАНОСТ И НЕПСОСОБНОСТ.** То је онда већ питање за правосудне органе. Па ако већ то не може, онда треба поставити питање Тужилаштву БиХ или другим институцијама шта раде ти који су задужени за ова питања и зашто не поступају у складу са Законом. Знамо да у МСТЕО има цијело одјељење за заштиту домаће производње, али ево **РЕЗУЛТАТА НЕМА.**

Такође, предлажемо да се затражи од Министарства спољних послова БиХ да се све јединице ДКП мреже у непосредно конкурентним земљама укључе у анализирање тржишта, мјера подршке пољопривреди и евентуално мјера подршке извозницима који угрожавају наше тржиште, те да се и ти параметри узму у обзир приликом доношења мјера заштите.

Сугеришемо да ДКП не раде скоро ништа на промоцији домаће пољопривреде.

С дужним поштовањем,

ПРЕДСЈЕДНИК УДРУЖЕЊА

г. Милорад Арсенић